

Finansdepartementet

YTTRANDE ÖVER LITE MER LIKA. ÖVERSYN AV KOSTNADSUTJÄMNINGEN FÖR KOMMUNER OCH LANDSTING (SOU 2018:74)

Länsstyrelsen i Kronobergs län är positiv till de förslag som lyfts i översynen.

Det är ur ett demokratiperspektiv grundläggande med en kostnadsutjämning som bidrar till att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting. Alla invånare har rätt till samma service oberoende av opåverkbara, strukturella förhållanden. Kronoberg är ett län med glesa strukturer och ett litet befolkningsunderlag. Länsstyrelsen menar att det i det här sammanhanget är angeläget att utjämningen sker för de kostnader kommuner och landsting förväntas ha givet befolkningens sammansättning, gleshet och länets produktionsförutsättningar. Då förebyggs olikartade förutsättningar för landets invånare av stora demografiska, geografiska och ekonomiska skillnader mellan olika delar av landet. Länsstyrelsen uppskattar att förslaget leder till en ökad omfördelning till förmån för glesbygden så att de skillnader i socioekonomi som finns mellan olika delar av landet minskar.

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

En översyn av kostnadsutjämningen är viktig både för kommuner som växer, eftersom skatteunderlaget räknas två år bakåt och för kommuner som minskar, eftersom de har behov av skolor och påverkas av sina demografiska förutsättningar. Det är positivt att det nya förslaget tar hänsyn till detta.

6. SOCIOEKONOMI, GLES BEBYGGELSE OCH LÖNER

Det finns förhållandevis stora skillnader inom länet sett till hälsoläge och inkomster. Skillnaderna är även stora kopplat till kön, ålder, etnicitet och utbildningsnivå. Ett exempel är att kvinnor tjänar i genomsnitt 80% av vad männen tjänar.

Länsstyrelsen ser positivt på föreslagen uppdatering av merkostnadsberäkningar och de styrande faktorerna, som socioekonomi, gles bebyggelse och löner. Det är

positivt att hänsyn tas till merkostnader för befolkningsförändringar, både när befolkningen växer och när den minskar. Kostnaden för att tillhandahålla service när befolkningen förändras har inte kompenserats för i nuvarande system.

6.2 Socioekonomiska förhållanden

Kronobergs län har tagit emot förhållandevis många flyktingar jämfört med landet som helhet.

Länsstyrelsen bedömer att borttagandet av variabeln utländsk bakgrund i relativt hög grad uppvägs av den genomgående socioekonomiska profilen på det föreslagna nya kostnadsutjämningsystemet. För övrigt ser vi positivt på att denna variabel tas bort då den indirekt tenderar att bidra till stigmatisering av invandrare och invandring.

Utifrån det höga flyktingmottagandet hösten 2015 ser vi mycket positivt på att Komvux, inklusive SFI, lyfts in som en ny variabel. Flyktingmottagandet är idag åter på en mer ”normal” relativt låg nivå med anledning av förändrad invandringspolitik. Förslaget är ändå både viktigt och bra, inte minst med tanke på den förmodat ökade anknytningsinvandringen de närmsta åren, där län och kommuner med relativt högt flyktingmottagande även förväntas ta emot en hög andel av dessa anknytningar.

Länsstyrelsen finner det inte lika märkligt som utredaren att kostnadsläget för landsting är lägre i områden med större social utsatthet än andra (s.136). Detta kan troligtvis förklaras genom en lägre hälsolitteracitet – förmågan att förvärva, förstå, värdera och använda information för att bibehålla och främja hälsa – hos befolkningen i dessa områden. En låg hälsolitteracitet är intimt kopplad till socioekonomiska förhållanden. Bristande kunskap om, förmåga att hitta rätt och göra sig förstådd i samt tillit till hälso- och sjukvårdssystemet renderar i att färre människor söker den vård de behöver i områden med större social utsatthet än andra.

6.3 Gles bebyggelse

Kronoberg är ett glest befolkat län och nästan hälften av invånarna är bosatta i Växjö. Länsstyrelsen ser positivt på att kompensationen bygger på behovet av att, till följd av gles bebyggelse, bedriva verksamhet på enheter som är alltför små för att vara kostnadseffektiva.

Ett exempel på en effekt av gles bebyggelse är att vissa vårdcentraler varit stängda under sommaren, vilket har skapat problem för dem som är beroende av den servicen.

Vi ser också positivt på att systemet kommer att omfatta en höjd ersättning för ambulans- och sjuktransporter, vilket är viktigt för ett glesbefolkat område.

Vidare är kompensationen för minskande antal förskolebarn viktig, eftersom det på många håll i länet läggs ner skolor och förskolor av ekonomiska skäl.

YTTRANDE

Datum
2019-05-14

Ärendenummer
100-925-2019

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av Landshövding Ingrid Burman med stabshandläggare Malin Bendz-Hellgren som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Länsråd Anders Flanking, utvecklare av integration och social hållbarhet Susanne Hallström samt funktionschef Anders Meijer medverkat.

SÅ HÄR HANTERAR VI DINA PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.